

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' רא"ה כ"ג מעתה אב תש"פ

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס 637

פנינים יקרים

ראה אנכי נותן לפניכם וגו' (יא, כו) הקשו המפרשים דפתח בלשון יחיד "ראה" וסיים בלשון רבים "לפניכם", אבל הראיון וההתבוננות בה הוא כמדרגת כל אחד לעצמה, ולכל איש ישראל המלה ראה יש לה מן המובן לכל אחד לפי מדרגתו והתבוננותו.

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה, את הברכה אשר תשמעו אל מצוות וכו' (יא, כו) גראה לי על דרך שהקשו המפרשים למה לא יעד הקב"ה את ישראל בתענוגי עוה"ב כמו שיעד אותם בתענוגי עוה"ז, ותירץ בשלה"ק שלא יאמרו שגם הוא יתן תענוגי עוה"ב לכן יעד אותם בתענוגי עוה"ז והוא הדבר שרואים בעיניהם, וזה שנאמר נותן לפניכם היום שיש לו ליתן שכח עוה"ב בזה שנאמר ברכה אשר תשמעו.

(גנוי יוסף)

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה (יא, כו) ר"ל בכל דבר ודבר יש ברכה וקללה, ואם תאמר מאין יודע אם טוב הוא או להיפך ח"ו לזה אני נותן לכם סימן מובהק רצה לומר שעם הברכה תוכלו לשמוע אל מצוות ה' ואז בודאי היא ברכה ואם ח"ו לא תשמעו אין לך קללה גדולה מזו, והשי"ת יזכנו לעובדו בלב שמח והרחבת הדעת מתוך שפע טובה וברכה וכל מיני טוב כיה"ר אמן.

את הברכה אשר תשמעו וכו' (יא, כו) אמרו הקדמונים שיש ענין עצם ומקרה, ולכן בישראל מחשבה טובה מצטרף למעשה כי הוא ענין דבר שבעצם משא"כ אם ח"ו לא תשמעו כתיב אם שהוא רק ענין מקרה לישראל שהם טובים בעצם.

לא תעשון כן לה' אלקיכם כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלקיכם לשכנו תדרשו ובאת שמה (יב, ד) פתח לשון רבים וסיים לשון יחיד, ואפשר לפי מה שפרש"י שלא תעשו כמעשיכם ויגרמו עוונותיכם לבית המקדש שיחרב ח"ו, וזהו ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, כי הם משורש האחדות ומהאי טעמא כתיב ביעקב שבעים נפש לשון יחיד, אבל אומות העולם הם מעלמא דפרודא כדכתיב בעשו נפשות ביתו (בראשית לו) וצריך לתקן המעוות שיהיה שלום ואחדות בישראל אז ובאת שמה בלשון יחיד כמש"כ ויחן כאיש אחד. (ייטב לב)

והבאתם שמה עולותיכם וזבחיכם וגו' ואכלתם שם לפני ה' אלקיכם וכו' (יב, י) נודע שהאדם צריך לעבוד את בוראו בכל עת ורגע גם בעת אכילה ושתייה כדכתיב זה השלחן אשר לפני ה'. בהיותנו במקום המקדש מכח קדושת המקום וקדושת הכהנים וכו' השיגה כח שכלם לאכול לפני ה', אמנם אם אוכל ושתיי להנאת עצמם שמחה מה זו עושה כאן אמנם אם אוכל ושתיי להנאת עצמי לפני ה' אזי האכילה בכלל פקודי משמחי לב, על כן אכילתו הוא שמח וטוב לב שיש ושמח כמה שעבד את בוראו כדמדייק ואכלתם שם דייקא, לפני ה' אלקיכם ושמחתם דייקא.

השמר לך פן תעזוב את הלוי כי ירחיב ה' אלקיך את גבולך (יב, יט) לפי פשוטו ענינו שאם אין המעשר מספיק הזהירה התורה להוסיף לו יותר ובזכות זה ירחיב ה' את גבולו יתר על 7 הארצות שהובטח להם שיכבשו יותר מדינות.

שמור ושמעת וכו' (יב, כה) צריך לדקדק הלא השמיעה צריכה להיות תחילה ואח"כ השמירה כי אם לא ישמע מה ישמור? מן הראוי שיאמר שמע ושמרת. רצה לומר כי משנה האדם חוזר ושונה פעם אחר פעם כענין שאמרו אינו דומה מי ששונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד. וזהו לפי דברי רש"י שמור כאשר תשנה למודיך אז ושמעת שהיא קיום המצוות, כי כל שאינו בכלל משנה אינו בכלל מעשה.

(אור התורה)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

נרשם עפ"י שיחת הרא"ש ע"ה חשן תשכ"ט בחזיתו אפר פאנחולת
(מאמר ב' אשר קרק)

כתוב אשר קרך בדרך (סוף פרשת כי תצא) מה הוא הלשון בדרך? לאיזה דרך התורה מתכוונת? אלא דרך היא דרך החיים אשר יש בה מציאות של שפלות ומציאות של יאוש, והאדם בוחר בדרך בה ילך.

אם האדם הולך בדרך השפלות אז הוא ממשיך את הוה-ליה. ואז הוה-נעלמת בתוך ה-יה כי בזה שהאדם הולך בשפלות ולית ליה מגרמי כלום והכל רק רבש"ע הרי לוקח את הבריאה שהיא בחינת ו-ה ומבטלו אל האלקות בחינת י-ה כך שהוה-נעלמת בתוך ה-יה.

ה-יה הוא דין הוה-הוא רחמים כמו שאמר הכתוב בראשית ברא אלקים את השמים - דין. ואת הארץ - רחמים. נמצא כשיש הבריאה המשולבת שמים וארץ נמצא שהדין כלול גם הרחמים. אבל והארץ היתה תוהו ובוהו דהיינו שברחמים יש המציאות של תוהו ובוהו שהיא שפלות או יאוש (ומדויק מלשון התורה והארץ היתה תוהו ובוהו ולא כתוב שהשמים והארץ היו תוהו ובוהו) ותפקיד האדם לבחור בדרך השפלות ובכך להמשיך את הוה-הוא רחמים בתוך ה-יה דין.

וזהו מה שאמרה תורה ויאמר אלקים יהי אור. פירושו ויאמר אלקים שהוא דין יהי אור שהוא רחמים. דהיינו ויאמר - אלקים יהי - דהיינו כשהרחמים תתלבש באלקים, דין, אז אור, מגיעים לבחינת אור ששת ימי בראשית שהוא רק דין דהיינו י-ה.

וכאשר ממשיכים את הרחמים בתוך הדין מגיעים לאור הגנוז שהוא שלמות הבריאה דרך השפלות וביטול העצמיות.

בדרך זו אי אפשר ללכת אלא באחדות כי כל הנשמה תהלל י-ה (סוף תהלים) כל נשימה ונשימה היא אמצעי להשגת השלמות, וכשיש פירוד לא שייך כלל להלל את ה' על כל נשימה ונשימה, ההילול הוא בזה שרואה בבירור שהאדם אינו כלום ובכל נשימה מתגלה כבוד ה' יתברך. אבל כשיש פירוד לא מרגישים רק את עצמם וממילא לא יתכן כלל מציאות של בטול עצמיות לגמרי וממילא לא שייך להגיע לכל הנשמה תהלל י-ה.

אנו צריכים לדעת שבטול העצמיות היא כל כך חזקה עד שלא ירגיש אפילו את מציאותו השפל. כי עצם ההרגשה שמרגיש שפלותו אין זה בטול מוחלט. אלא עליו להיות כאבן דומם שאינו מרגיש את עצמו ומציאותו. - מובן שהאדם אינו מסוגל בכוחות עצמיים להגיע לשפלות כזאת עד שלא ירגיש בשפלותו. אולם ע"י אחדות יכול האדם להגיע לידי בטול כזה, כי אינו נאחז בעצמו כלל רק בכלל וכשמבטל את עצמו כלפי הזולת יכול גם לבטל עצמו להשי"ת בבטול מוחלט. שהוא דרך השפלות האמיתי.

באם אנו רואים בזמן האחרון כל כך הרבה מקרים מזעזעים ה' ירחם ובכל זאת אין אנו מתעוררים להרגיש את כאב השכינה, ראייה שאנו נמצאים בדרך של מציאות היאוש (כי באם היינו נמצאים במציאות של שפלות היינו מרגישים איך שכל נשמה שנאבדת גורמת לקשיים יותר גדולים בהשגת השלמות). וזהו אשר קרך בדרך... שהיה לך קרירות בדרך. מודגש בדרך כלומר בדרך הידוע והוא דרך

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

של יאוש ר"ל. ומחמת קרירות זו נגרמה מלחמת עמלק.

אותו חסרון של שלמות היה הענין אצל דוד המלך ע"ה, בזה שנכשל ואמר בחנני ה' ונסני צרפה כליותי ולבי (תהלים כו) כי דוד בעצמו הגיע לשלמות של המשכת ו-ה ב-ה ולא היה לו שום הרגשת עצמיות. ממש צרפה כליותי ולבי. בכח ביטול העצמיות ושלמות הפרט ביקש דוד המלך מהרבש"ע שיהיה שלמות כלל הבריאה. אמר לו הקב"ה מה יש לי מזה שנמצאת נשמה אחת בעולם שהגיע לשלמות זה אינו מספיק. כי כל זמן שכל הבריאה נמצאת במציאות של חשך הרי כאן הוכחה שלא היה להם האחדות המלאה. כי באם היו באחדות היו משפיעים זה על זה את האור של הרחמים.

אמר דוד המלך לפני הקב"ה בחנני ה' ונסני צרפה כליותי ולבי וכביאור הגמ' (שבת נו) כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה. כי לא היה דוד ראוי לאותו חטא אלא כדי להורות תשובה לרבים (עיין בענין זה עז ד) ומטרתו של דוד היה להביא לידי הכרה של רבים במציאות של שפלות. אלא שלא היה מספיק בטול ההרגשות כלל כי דוד הכיר בשפלותו וצריכים להגיע שלא תהיה הרגשה כלל. ולזה הגיע דוד רק לאחר המעשה עם בת שבע באמרו וחטאתי נגדי תמיד.

נמצא, שלא מספיק מה שהאדם מכיר את מציאותו השפל כי בעצם זה שמכיר את מציאותו באיזה אופן שהוא, מוכיח כי עדיין לו הגיע לשלמות דהלא תפקיד האדם הוא שה-ה תהיה נעלמת בתוך ה-ה וזה יתכן רק על ידי שאינו מרגיש במציאותו כלל. וזהו

למעני למעני לעשה (ישעיהו מח) ואין הכוונה בדברי הנביא ללמד שהקב"ה אומר למעני למעני לעשה אלא שהפסוק בא ללמד איך שהאדם זועק למענך אלקינו עשה ולא לנו. כי האדם מגיע לביטול מציאות עצמו עד שלא מרגיש את עצמו כלל. ורק אז כשאנו מציאות כלל ואם בכל זאת יש איזה אחיזה בבריאה כל שהיא. אין זה אלא התגלות בורא בלתי לה' לבדו. וזהו שלמות הבריאה וזהו למעני למעני לעשה דהיינו שהאדם זועק למענך אלקינו עשה ולא לנו. כלומר שנגיע למצב הברור ביותר שהכל הוא למענך ולא לנו, דהיינו שלא נרגיש את עצמנו כלל ונהיה כמו האבן שאינו מרגיש כלל.

למדרגה הזאת הגיע רבי עקיבא בשעה שסרקוהו במסדרות של ברזל וכשהתלמידים היו בוכים בוכים אמר להם כל ימי הייתי מצטער על דבר דבר זה מתי אבא לידי ואקיימנו ועכשיו לא אקיימנו? כלומר כל ימיו היה מצטער לבטל את כל הרגשותיו ולהיות כמו אבן דומם בפני הקב"ה ועכשיו לא אקיימנו?!

אנו נמצאים בעולם העשיה ואי אפשר להגיע לכל מה שדברנו רק על ידי עשיה כי השי"ת תובע מאתנו עשיה. ומתוך העשיה להכיר היטב את מציאותנו השפל שאין אנו מסוגלים לשום עשיה, ובכך להדבק במדת החסד והרחמים של השי"ת שכל העשיה שלו ורק למענך עשה שהעשיה שלו תהיה שלמה מתוך שפלות עצמו ודבקות בורא. ובזה מדויק הלשון למעני למעני "לעשה" כלומר שדרך העשיה נגיע להכרה שאין האדם עושה כלום והכל למעני.

המשך פנינים יקרים

השומר לך פן תדרוש לאלהיהם (יב, ל) אומות העולם עובדי עבודה זרה עובדין כי מעשה אבותיהם בידיהם אבל איש הישראלי צריך להאמין באחדותו מצד עצמו להאמין באלקותו יתב"ש הן מצד החקירה והן מצד הקבלה מאבותינו כמו דע את אלקי אביך - קודם דע בעצמך ואח"כ דע את אלקי אבותינו - מעשה אבות. (ויקח משה)

אחרי ה' אלקיכם תלכו (יג, ה) הענין מי שחושב שכבר שלמות העבודה הגה הוא בבחינת עומד, שאינו מוסיף עבודה מדי יום ביומו אחר שהחושב שכבר השלים עבודתו וחיובו לאלקים אמנם זה המשכיל שיודע כי עדיין הרחק מאד מאדם העליון ועבודתו כמה נחשב הוא נגד הראוי לקדם מלך הכבוד יתברך אז הוא הולך ומוסיף שלמות מדי יום ביומו, וזה שכתוב אחר מופלג-יה אלקיכם כאשר תשיב ותדע כי אתה רחוק מאוד מהשי"ת בהפלגה יתירה אז "תלכו" תהיו בבחינת ההולכים ומוסיפים בכל יום עבודה. (אמת ליעקב)

ויתן לך רחמים ורחמך והרכב (יג, יח) קשה להבין בשלמא ורחמך ניחא שהוא מדה כנגד מדה, אבל והרכב איך שייך לזה, וי"ל דהנה איתא בגמ' (שבת כג) מאן דרחים רבנן הוי ליה בנין רבנן וכו' ופרש"י נותנים לו בנין רבנן שיאהוב אותם, וכן כאן ונתן לך רחמים ועי"ז ורחמך והרכב להיות לך רחמים יותר מרחם אב על בנים מדה כנגד מדה. (ויכרון זאת)

עשר תעשר (יד, כב) המדרש ידוע (ילקוט"ש) עשר בשביל שתתעשר, ובדרך אפשר נראה לי דהנה מצוה גוררת מצוה (אבות פ"ד) שבשכר מצוה שעשה מזמין לו השי"ת שיעשה עוד מצוה אחרת וכ"ש שהקב"ה מזמין לו שיוכל לקיים אותה המצוה עצמה בפעם שנית ובמעשר אי אפשר לקיים אותו המצוה שתי פעמים אם לו כשירויח עוד הפעם או יולידו לו בהמותיו וכד' וזה הפירוש עשר בשביל שתתעשר שעל ידי כך יתעשר. (דגל יהודה)

ומשלל בגויים רבים ובך לא ימשלו (טו, ו) הכוונה כי כל חוקי המלכות הם מושלים על המלך וכן בכל השליטות יהיה בצד מה צד עבדות בו, מה שאין כן השליטה שעתיד הקב"ה להנחיל לעם בני ישראל יהיה בלי שום צד עבדות בשום צד.

כי יהיה בך אביון מאחד אחיך וכו' (טו, ז) פירוש שהיו אחים בעשירות והיה רגיל בטוב ובתענוגים אל תאמר שדי שתתן לו פת חריבה לזה אמר הכתוב שאינך יוצא בכזה רק אם תתן לו כדי מחסורו אשר יחסר לו דווקא ואם היה רגיל בבשר ויין תן לו די מחסורו אשר יחסרו לו דייקא אפילו בבשר ויין. (ברית אברהם)

שופטים ושומרים תתן לך וכו' (טז, יח) מהכתוב בסוף הפרשה הקודמת כברכת ה' אלקיך אשר יתן לך (טז, יז) סמיכות זו מלמדנו האיש המסתפק בכרכת ה' אלקיך ואינו מצפה לצבור הון הוא הראוי להיות שופט ושומר... (שארית יעקב)

שופטים ושומרים תתן לך בכל שעריך (טז, יח) יש להבין למה לא אמר שופטים ושומרים תתנו לכם בכל שעריכם. בא לרמוז שכל אחד ואחד מישראל יש לו כמה שערים: עינים, אזנים, פה, אף, ידים ורגלים למישוש וכו'. עליהם צריך האדם לשים שופטים ושומרים לגדור עצמו בשמירת העינים, בשמירת השמע, בשמירת הדבור וכו'. (רבי חיים ויטאל זצ"ל)

לא תטה משפט לא תכיר פנים ולא תקח שחד וכו' (טז, יט) דרך רמז דורשי רשומות אמרו שאחרי אותיות "שחד" יבואו אותיות "תטה" זאת אומרת שדיין הלוקח שחד יהיה מוכרח להטות את הדין וד"ל. (וידבר יוסף)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

☎ 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

